

16. 9. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Exekuce zcela jinak a rychleji

Od 1. září mohou začít soudní exekutoři provádět exekuční činnost. Toto jednoduché konstatování má však zásadní dopad pro mnoho podnikatelů, kteří se tak konečně budou moci dostat rychle a efektivně k prostředkům, jenž dosud nemohli získat od svých dlužníků.

Od 1. září mohou začít soudní exekutoři provádět exekuční činnost. Toto jednoduché konstatování má však zásadní dopad pro mnoho podnikatelů, kteří se tak konečně budou moci dostat rychle a efektivně k prostředkům, jenž dosud nemohli získat od svých dlužníků. Zásadní dopad však bude mít i pro mnoho „podnikatelů“, kteří se za posledních deset let naučili úspěšně přelévát peníze ze společnosti na společnost a často se nepokrytě smáli svým věřitelům.

Je pravda, že naděje věřitelů už jednou zklamal z podobných důvodů očekávaný institut tzv. nedobrovolných dražeb, které je možno provádět od května minulého roku. Soudní exekutoři jsou však na rozdíl od nedobrovolných dražeb systémovým krokem, který doplňuje dosavadní nepříliš úspěšný soudní výkon rozhodnutí v souladu s trendem v západních zemích. Po vzoru Francie, kde tradice soudních exekutorů sahá až do středověku, vznikla nová právnická profese, která se soustředí zejména na exekuce. Protože soudní exekutoři jsou osobně hmotně zainteresováni na tom, aby věřitel dostal zpět své peníze, dá se očekávat, že budou k exekucím přistupovat mnohem aktivněji než soudy. Pravomoc exekutorů, zejména v oblasti zjištění si informací o dlužníkově majetku a zajištění si součinnosti ostatních osob při provádění exekuce je poměrně široká. Exekutor si může dlužníka předvolávat k prohlášení o majetku, může nahlížet do soudního spisu, pokud do něj dlužník takové prohlášení učinil, může žádat informace například od bank, soudů a státních orgánů, advokátů, pošt a pojišťoven. Samozřejmě ne všem se takové pravomoci líbí. Někteří advokáti již veřejně vyhlašují, že součinnost poskytovat nemohou a nebudou, což se dá sice teoreticky chápat, ale reálně jejich postoj vyzkouší pravděpodobně až pořádkové pokuty.

Soudní exekutoři budou vykonávat exekuční činnost v jako osoby pověřené státem exekučním úřadem a jejich úkony se považují za úkony soudu. To znamená, že v září se v naší republice objeví 89 jakýchsi „soudců v terénu“. Stát si může takové přenesení pravomocí na soukromé osoby dovolit, protože soudní exekutoři budou provádět exekuční činnost jen tehdy, pokud budou mít v rukou tzv. exekuční titul. Takovým titulem je například rozhodnutí soudu nebo rozhodčí nález, který zcela jasně označí dlužníka, který má povinnost zaplatit věřiteli dlužnou částku. Obdobně může znít rozhodnutí soudu například na vyklizení bytu nájemce, který neplatí nájemné. Soudní exekutor potom vymůže dlužnou částku některým ze způsobů exekuce, které může kombinovat, nebo v případě vyklizení nemovitosti prostě neplatíče vystěhuje. Samozřejmě ve všech případech musí dodržet poměrně přísná pravidla, která mají zajistit ochranu dlužníka před zbytečným šikanováním.

Právě možnost provést exekuci naráz několika způsoby provedení exekuce a možnost tyto způsoby kombinovat je zásadní změnou oproti dosavadnímu soudnímu výkonu rozhodnutí. Dlužník se totiž po zahájení exekuce ocitne v situaci, že má zablokovan veškerý majetek, se kterým nemůže nakládat a v relativně krátké exekutor může tento majetek prodat. Opět je třeba dát pozor na to, aby exekuce byla přiměřená, tedy, aby pro pohledávku několika stovek korun nebyla dlužníkovi prodána střecha nad hlavou. Ona už samotná skutečnost, že dlužník nemůže se svým majetkem nakládat, je poměrně dostatečným trestem za to, že neplatí co platit měl. Z tohoto pohledu je i v zájmu dlužníka, aby exekuce proběhla co nejrychleji.

Zajímavá je v tomto směru slovenská zkušenost. Na Slovensku byl zákon o soudních exekutorech přijat již roku 1995, přičemž nejenom, že se několikanásobně zvedla míra úspěšnosti vymožení dlužné částky od neplatičů, ale dokonce už někteří státní úředníci volali po tom, aby byl zákon o soudních exekutorech zrušen. Příliš pozdě totiž zjistili, že exekutoři vymáhají dluhy od všech subjektů a tedy i od státu. Některá státní organizace se tak dostaly do poměrně nezáviděníhodné situace, ale přínos k vyčištění ekonomického prostoru od profesionálních dlužníků převýšil jakékoliv další námitky. Ne bez opory ve skutečnosti si potom mohli slovenští podnikatelé obchodující s českými podnikateli stěžovat, že zatímco v případě i nepatrného prodlení na slovenské straně jde český podnikatel okamžitě za slovenským exekutorem, slovenské pohledávky za českými podnikateli byly díky pomalosti českých soudů velmi těžce dobyté.

Věřitelům se tedy od 1. září nabízí kompletní soubor nástrojů k donucení dlužníků platit dluhy běžný v západních zemích, adoptovaný v minulých letech také v sousedních postkomunistických zemích. O kauze rozhodují soudy nebo rozhodčí soudy, notáři a exekutoři mohou sepisovat vykonatelné zápisy, vykonatelné pohledávky je možno uplatnit na soudě nebo u soudního exekutora. V nejhorším případě tu potom je konkurs a vyrovnání. Každý věřitel tak má na výběr dostatek možností, jak učinit základní preventivní kroky, aby ochránil svůj majetek do budoucna a má na výběr i možnosti následné, jak získat svůj majetek zpět. Pravděpodobně se sníží i počet konkursních řízení, protože tam, kde věřitel dostane svoje peníze včas, nebude nutné posílat dlužníky do konkursu.

Může se to dnes zdát směšné, ale celý proces vzniku soudních exekutorů v České republice trval nějakých osm let. V roce 1993 tehdejší vláda premiéra Václava Klause návrh shodila ze stolu s odůvodněním, že v České republice nebude podporovat vznik korporativního státu, protože v návrhu bylo obsaženo také zřízení samosprávné organizace sdružující exekutory. Teprve vláda premiéra Josefa Tošovského na základě obnovené iniciativy ministerstva spravedlnosti uložila ministryni spravedlnosti zpracovat a předložit vládě do 30. listopadu 1997 věcný záměr zákona o soudních exekutorech. Tento věcný záměr zákona byl na ministerstvu připraven a vládou schválen, nicméně poté se více než rok opět nic směrem ke zlepšení vymahatelnosti práva nedělo. Ministr Otakar Motejl si však o tomto věcném záměru zvláště vyžádal informace od bývalé ministryně Vasty Parkanové a zařadil jej do legislativního plánu na rok 2002. Mezitím však nezávisle na vládě na podzim 1999 podala návrh zákona o soudních exekutorech skupina poslanců a ministr Motejl se s iniciátory dohodl, že pokud budou zohledněny vládní připomínky, návrh zákona podpoří. Tak se také stalo, ale kvůli konfliktu se zákonem o veřejných dražbách nebyl na začátku září 2000 návrh zákona schválen. Byl sice podán okamžitě znovu, ale další rok byl zbytečně ztracen.

K 1. září tak proběhne v českém právním řádu malá revoluce. Exekuční řízení se zrychlí a zpřístupní více lidem, váhy mezi věřitelem a dlužníkem dosud vychýlené ve prospěch dlužníků se začnou vracet do rovnovážné polohy. Není to moc, ale je to po osmi letech dobrý začátek.

Mgr. Jan Hladký

Mgr. Richard Merkun

Autoři pracují v advokátní kanceláři Veselý, Šimková & Partneři

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)